

Isaías cap. 5. vers. 18. his verbis : *Vt his qui trahunt peccata sua sicut restem longam.* Sic enim legit Augustinus *tr. 10. in Ioan. vers. 13.* Profectò quilibet peccator nova peccata assuetis accumulans, restem sibi è delictis efformat, ut restis rigore, & asperitate puniatur. Cùm enim vinculo jam plexo, aliquid ad firmiter consistendum adneatur, proverbialiter dicitur, *Ad restim funiculum addis.* Igitur peccator ad restim suorum delictorum, novarum iniquitatum funiculum addens, duplicatum ad penam sibi efformat flagellum, è restibus scilicet & funiculis. Augustinus *loc. supr. citato*, expendens locum *Ioannis cap. 2. vers. 15.* dicentis : *Et cùm fecisset (Iesus) quasi flagellum de funiculis, sic fatur: Signum quoddam nobis ostendit, quod fecit flagellum de resticulis: & inde indisciplinatos negotiationem in Dei templo facientes flagellavit.* Etenim unusquisque in peccatis suis restem sibi texit. Et quis facit restem longam? Qui peccato addit peccatum. Quomodo adduntur peccata peccatis? Cùm peccata quæ facta sunt, cooperiuntur aliis peccatis. Patientiam Dei tentat, & ejus pietatem contemnit, qui delictis transactis, studio & malignitate prætentat nova crima superaddere. *Sanguis sanguinem tetigit.* *Osee 2. vers. 2.* Id est, peccato peccatum additum est (scribit Hugo Cardinalis *sup. psal. 128.*) *Sic Adam peccato comestione addidit peccatum excusationis.* Hypocrita peccato iniqua intentionis & male actionis, addunt peccatum simulationis. Et isti propriè dicuntur facere malum (adendo delicta delictis) in conspectu Domini; quia in conspectu hominum se bonum operari simulant. Hieronymus *de nomin. Hebraic. in cap. 13. Genes.* hæc profert: *Ille autem dicitur in conspectu Dei peccator, qui potest apud homines iustus videri.* Discurre si vis de Hypocrate: materia lata & communis est.

§. II.

Qui cultu aut religione Deo vero deserviunt, dum peccant, in conspectu Domini, graviusque aliis delinquere reputantur, & ideo severiori pena plectuntur.

7. *Adiaderunt filii Israël facere malum in conspectu Domini*, scriptum est

Iudic. 4. vers. 1. Quis enim peccat, & in conspectu Dei non delinquit, cùm sit *Proverb. cap. 15. vers. 11.* scriptum: *Infernus est perditio coram Domino, quantò magis corda filiorum hominum?* Et apud *Iobum cap. 26. vers. 6.* sic: *Nudus est infernus coram illo, & nullum est opere mentum perditioni.* Et *psalm. 33. vers. 17.* canit Propheta Regius: *Vultus autem Domini super facientes mala.* Et ad *Hebreos cap. 4. vers. 13.* legitur: *Et non estulla creatura invisibilis in conspectu ejus.* Ergo si filii Israël in graviâ crimina sunt prolapsi, certum est quod in conspectu Domini deliquerunt. Sed cùm in Scriptura sacra nullum sit absque emphasi aut mysterio verbum, ad exaggerationem piaculi à tali natione commissi sacer Historiographus apposuit, Israëlitas veri Dei cultores, quasi ex studio & malitia in conspectu Domini (in cuius ritu & cultu ambulabant,) deliquerisse, & ideo fuisse à Domino traditos, sive venditos (ex LXX. h̄c vers. 2.) in manus Iacob Chananeorum Regis. Israëlitæ enim spirituales, & allegorice, sunt omnes fideles Sanctuario Dei deservientes: ideo Hugo Cardinalis *sup. psalm. 35. vers. 2.* aiebat: *Conspectus Dei dicitur Sanctuarium; in hoc conspectu dolosè agunt Clerici, Sacerdotes & Prelati.* Hos enim viros spirituales & mysticos Israëlitas verum Deum cultu venerantes externo, non pudet in Dei conspectu peccare, quod exaggerati illorum arguit de summa malignitate delictum. Dicit enim Peccator, *Non videbit Deus.* Sed stultus solummodo credit & ignarus, non autem qui scientia Christiana pollent, & divino sunt ministerio consecrati: comparatione enim sacerularis & laici delinquentis in conspectu ejus, qui omnia intinetur, & corda penetrat, magis & gravius peccat vir spiritualis, & Domino mancipatus. Per *Ierem. cap. 32. vers. 30.* juxta translationem LXX. ait Dominus: *Quia fuerunt filii Israël, & filii Iuda soli facientes malum ante oculos meos ab adolescentia sua, &c.* Minatur Dominus in furore suo, & in indignatione grandi, punire abominationem, quam filii Israël & Iuda soli commiserant in domo Domini. Quæ expendens D. Hieronym. ibidem sic loquitur: *Porrò juxta LXX. qui dixerunt, Soli facientes malum, originis questio, num & alia gentes eo tempore, quo Israël, Iudaque peccabant, malum non fecerunt? Quod sic solvitur. Qui habet notitiam*

Genes. 3. vers. 1. sic: *Serpens erat callidior omni bestia agri. Prudentissimus omnium bestiarum. Sapientior cunctis bestiis, &c.* Unde stultorum ac hebetum hominum agebat in angue personam. Dominus de peccato commisso ab Ecclesiastorum capite inquirit, & de serpentis aut bestiæ criminè nil requirit, nisi ad penam ei infligendam; ut vel à principio nos edoceret, malum majus & peccatum animadversione dignius, & ingens perpetrari ab eo, qui majori perfruitur dignitate, & sub Dei cultu & veneratione versatur; quā ab eo, qui per stultitiam honore & cultu Deum non habet præsentem, de quo Psaltes *psalm. 10. vers. 5.* exclamat: *Non est Deus in conspectu ejus.*

Turba multa Iudeorum cum cohorte simul militum Romanorum pergunt nocte in Gethsemani hortum, ut Iesum Sanctissimum comprehendant. *Joan. capite 18.* Cum laternis, facibus & armis accurrunt omnes, propter offendicula in nocte, & propter timorem, ne pientissimus effugeret Agnus, qui se ultrò lupis traditur erat. Irruit tota multitudo in hortum, & unusquisque militum pro conatu querit illum, quem osculo Iudas proditor indicabat. Atqui Petrus zelo defensionis Magistri ductus, exemit gladium, & percutiens servum Principis Sacerdotum, abscedit auriculam ejus dexteram: ejus, inquam, cui nomen erat Malchus, *ex cap. 18. Joan. vers. 10.* Nunc queri solet, cur D. Petrus sic zelo ductus insiluit potius in hunc Pontificis servum, seu Summi Sacerdotis ministrum, quā in alium, putā in cohortis tribunum, in centurionem, antesignanum aut ducem? Ad litteram respondet S. Leo *serm. 1. de Passione*, sic: *Aurem viri ferocius instantis absedit.* Audacior cæteris Malchus in Christum irruerat, ut eum ligaret ad capturam; idcirco Petrus in audaciorem dirigit gladium, ut percuteret caput hominis in Iesum sic s̄viter ferocientis. Alii apud Ioannem Sylveir. *tomo 5. in Evang. lib. 8. cap. 3. quæst. 19. num. 140.* quos tamen non nominat, autumant D. Petrum hunc servum Pontificis signum percussisse, & non alium, quia iste laternam accensam manibus deferebat, ut Christus à militibus cognosceretur. Verumtamen moraliter expendam dubium. Omnes illi milites Romani, ex sacerularium ordine, & ex Iudeorum,

& Pharisæorum, seu Scribarum Ecclesiastica turba, Christum comprehendere satagebant; sed inter omnes qui magis in conspectu Domini Iesu ferocitate, ac saevitia excellebat, de Ecclesiastico ordine Malchus erat, utpote Principis Sacerdotum servus, & Summi Sacerdotis minister: iste lampadem ferebat ad Christum cognoscendum, & ante Iesu oculos accentiam apponebat laternam, ut cœli ac lucis Dominum obcæcaret, si posset. Quid mirum, quod Ecclesiæ Antesignanus Petrus suo gladio hunc præ ceteris audaciorem in Christum percutiat; quandoquidem Malchus Christianum Ecclesiasticis, ac divinis rebus (non secularibus) addictum, Christum Dominum fune peccatorum suorum alligantem designat? Erat enim Summi Sacerdotis minister Malchus, & in suo nomine, quod interpretatur *Rex ejus*, personam magna in sacris dignitate pollentem figurabat: lumen, laternam, faciem, aut lampadem ante Christum Iesum preparatam ferens apponebat: quod in Ecclesiastico Christiano signum est cultus, & maximæ venerationis, licet in delicto. Igitur in hunc potius furor Petri servum Pontificis summi deserviat, quam in alios, si iste in conspectu Domini, & coram Iesu oculis ita insolita ferocitate delinquit. Alii milites Romani erant Gentium typus: Malchus verò typum gerebat eorum, qui Deum agnoscentes, veri Dei religionem amplectebantur & cultum. Ergo gravius in Dominum servus Pontificis deserviebat, quam ceteri ex Romana cohorte. Ideo Rupertus tom. 1. super cap. 2. Amos, cap. 2. aiebat: *Peccatum Christianorum gravius est quam Gentilium.* Non quia Christianus esset Malchus, sed quod Christianorum, & principiæ Ecclesiasticorum, summo Ecclesiæ Capiti & Pontifici subjectorum imaginem prætulerit, tum in ministerio, utpote Pontifici & divinis in servitute addicte: tumque in laternæ, lampadis, aut facies portatione, quibus divinis consecrati assolent cultu lumino-so Domino deservire. Optime pro instituto nostro Hugo Cardinalis tom. 7. super cap. 4. Epist. ad Ephes. inquit: *Hodie enim Christiani, non sicut Gentes, sed pejus quam gentes faciunt; & Clerici pejus quam Laici, & Religiosi quam Seculares.*

10. Fulcit cogitatum ipsemet Dominus

propriâ sententiâ. Apprehensus mitissimus Jesus à Pilato, flagellatus, spinis coronatus, ac purpurea ueste indutus, videndus proponitur Judæorum turbis & militum centuriis. Tacentibus hisce, solum Pontifices, & eorum ministri clamabant, *Crucifige, crucifige eum*, ut Ioan. cap. 19. vers. 6. scriptum est. Non vociferantur Laici; illi autem qui suprà Dominum ad crucifixionem anxiè invidi postulabant. Pilatus autem Gentilis de Christi liberatione agens, nullam in Iesu mortis causam se reperisse Iudæos vociferantibus proponit: & in Prætorium iterum ingressus, Iesu sic accusato, regiam potestatem, quam habet Pilatus, repræsentat. Cui Iesus respondit ibi, vers. 1. sic: *Non haberes potestatem adversus me ullam, nisi tibi datum esset de super. Propterea qui me tradidit tibi, maior peccatum habet.* Variè Doctores hic loquuntur; inquiunt enim ferè omnes, Populum Iudaicum, seu Iudam, majus commisso peccatum ex invidia Christum ad mortem petendo, aut ex avaritia illum tradendo proclamantibus turbis; quam Pilatum Dominum Iesum morti ⁱⁿassimæ condemnando. Sed mystice etiā juxta litteram dicimus, abominabilius & majus peccatum commisso Iudeos unius veri Dei cultores, ac divinis addictos, ut Pontifices & eorum ministros, quam Pilatum Præsidem novimus in sententia damnationis perpetrante. Pilatus enim Gentilis erat, oriundus ex insula Ponto, ad veterem Romanam, unde Pontius Pilatus nomen accepit, ex Chronicô Alexand. Olymp. 202. Iudei autem verum Deum religione & cultu agnoscabant: non sic Pilatus, qui ex timore & animi imbecillitate peccavit. Iudas verò ex Tribu Issachar, & filius Israël, non solum cum Iudæis sub veri Dei ritu militabat, verùm etiam unus erat de Christi collegio, qui sui Magistri traditor, facinus turpisimum perpetravit in venditione innocentissimi agni Iesu. Igitur etsi Pilatus condemnando Iesum ad mortem, condemnans non fuerit à reatu immunit, tamen peccatum Iudæorum, aut Iudæ, majus peccatum fuit, & scelus execrabilius, utpote eorum, qui summi Dei veri religione & cultu illustiores ac nobiliores ipsis gentibus erant. Suffragatur suis verbis Hieronymus Natalis in annotiuncula ad imagin. LXXXII. litt. E, pag. 247. inquiens: *In dat.*

pus super Ezech. 16. sic: *Et Sodoma item neque Prophetam habebat, neque Legislatorem, sed solù naturalis legis doctrinam fruebatur: tu verò & legem habens, & Sacerdotes, & Prophetas, & sacrum Dei Templum, legitimumque cultum, illarum impietatem confitantes; quare illas ostendis venia dignas.* Ecce quomodo facta fuit major iniquitas Jerosolymæ cognoscens Deum, & illum venerantis in cultu, peccato Sodomorum, qui in conspectu Domini non sic ambulabant cum ejus cognitione, sicut Jerosolymitæ. Si Sodomitæ in Angelos etiam peccare ausi fuerunt, Iudæi Pontifices, & Summi Sacerdotes, in ipsum Angelorum Dominum Salvatorem suum audacissimi peccaverunt: quod maximum fuit crimen, velo justitiae ac religionis coopertum. Verba Hugonis Cardinalis exhibeo tom. 4. super cap. 4. Threnor. sic differentis: *Major effecta est iniquitas filie populi mei, id est Clericorum, peccato Sodomorum, id est Laicorum. Magis enim Clerici hodie, quam Sodomita peccant, quantum ad hoc, quod illi nec legem, nec Doctores habuerunt::: Vel per filiam populi, Prælati significantur; per Sodomitas, Laici peccatores: & plus peccant Prælati in eodem genere peccati, quam laici.* Præfata doctrinam de Prælatis, Clericis, & Religiosis gravius peccantibus in conspectu Domini omnibus Laicis, poteris extendere, & exemplificare in illis, qui magna autoritate, dignitate aut pretio in populo pollut, magnoque ingenio & Dei cognitione sunt prædicti: respectu illorum, qui in humili loco jacent, nullaque, sicut illi, sunt disciplinâ instructi, uti agrestes homines, rustici, atque plebeii: isti enim cum errant, aut peccant contra Dominum majestatem, minori poena multantur à Domino, quam illi, qui ex studio, scientia, aut potentia delinquent: uti patet in poenis inflictis Sodomitis in momento, & Jerosolymitis in dilatione ac diuturnitate afflictionum. Consuetaneum enim est, ut qui honore ac dignitate superiores sunt, hi quoque si peccent, gravioribus etiam suppliciis multantur. Hinc S. Isidorus Pelusiota lib. 2. epist. 208. hæc profert: *Turpitudine scelerum semper superantur indocti à doctis, à potentibus humiles, & ab intelligentibus rudes, &c.*